

3. Výdaje zdravotních pojišťoven

Největší podíl na financování zdravotní péče (cca 80% výdajů na zdravotnictví) připadá na zdravotní pojišťovny. Zdravotní péče je v našem systému hrazená převážně z veřejného zdravotního pojištění a pouze v některých případech bývá doplněna o spoluúčast pacientů (např. doplatky za některé léky, stomatologická péče apod.)

Výdaje zdravotních pojišťoven jsou získávány ve velmi podrobné struktuře a dají se členit podle druhu péče (ICHA-HC), typu poskytovatele (ICHA-HP), MKN-10¹⁹, věku a pohlaví.

Z pohledu věrohodnosti dat lze konstatovat, že údaje od zdravotních pojišťoven patří mezi nejkvalitnější zdroje informací.

3.1 Výdaje na zdravotní péči podle hlavních skupin diagnóz MKN-10

V této části se budeme věnovat výdajům na zdravotní péči podle dalších rozměrů, nejprve podle hlavních skupin diagnóz vycházejících z Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10). Výdaje na zdravotní péči ve zmíněném třídění je zatím možno určit pouze u zdravotní péče financované zdravotními pojišťovnami.

Tabulka 3.1: Výdaje na zdravotní péči podle diagnóz v mil. Kč

MKN-10	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Index 2006/2005
01 Infekční a parazitární nemoci	1 521	1 639	1 793	1 853	1 942	2 075	2 258	108,8
02 Novotvary	7 222	6 772	7 492	7 888	8 589	9 013	10 720	118,9
03 Nemoci krve a krevtovorných orgánů	1 237	1 361	1 580	1 731	1 882	2 111	2 237	106,0
04 Nemoci endokrinní a metabolické	2 319	2 593	2 857	3 179	3 281	3 435	3 914	113,9
05 Poruchy duševní a poruchy chování	3 460	3 776	4 251	4 700	4 885	5 029	5 520	109,8
06 Nemoci nervové soustavy	1 821	2 187	2 441	2 822	2 569	2 814	3 376	120,0
07 Nemoci oka	1 717	1 650	1 836	1 894	2 103	2 202	2 404	109,2
08 Nemoci ucha	483	549	595	619	629	651	764	117,4
09 Nemoci oběhové soustavy	7 464	12 694	14 371	14 879	15 921	16 263	17 705	108,9
10 Nemoci dýchací soustavy	4 450	4 483	4 793	5 146	5 361	5 980	6 078	101,7
11 Nemoci trávicí soustavy	8 903	9 099	9 875	10 153	10 671	10 835	10 966	101,2
12 Nemoci kůže	1 053	1 132	1 266	1 317	1 395	1 461	1 622	111,0
13 Nemoci svalové, kosterní a pojivové tkáně	5 962	6 313	7 120	7 843	8 497	8 761	9 394	107,2
14 Nemoci močové a pohlavní soustavy	6 145	6 237	6 714	7 093	7 370	7 579	8 553	112,8
15 Těhotenství, porod a šestinedělí	1 435	1 432	1 517	1 573	1 698	1 808	2 001	110,7
16 Stavby vzniklé v perinatálním období	839	863	917	933	1 072	1 131	1 291	114,2
17 Vrozené vady a deformace	273	606	650	690	651	673	742	110,2
18 Příznaky, znaky...	2 376	2 433	2 844	3 162	3 447	3 739	4 101	109,7
19 Poranění, otravy aj.	5 126	5 351	5 866	6 104	6 227	6 426	6 981	108,6
20 Vnější příčiny nemoci a úmrtnosti	115	113	110	114	102	105	110	105,0
21 Faktory ovlivňující zdravotní stav	5 528	5 934	6 808	7 287	7 836	8 604	9 324	108,4
00 Neznámá diagnóza	46 345	50 642	56 322	60 719	67 201	69 399	61 455	88,6
Celkem	115 792	127 860	142 018	151 701	163 330	170 093	171 516	100,8

¹⁹ Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů

Tabulka 3.1 ukazuje výdaje na zdravotní péči podle diagnóz v jednotlivých letech 2000 až 2006. Zatímco v roce 2000 nemoci trávicí soustavy vykazaly největší objem výdajů, v ostatních letech byly nejnákladnější skupinou diagnóz **nemoci oběhové soustavy** (17 705 Kč v roce 2006), následované **nemocemi trávicí soustavy** (10 966 Kč v roce 2006) a **novotvary** (10 720 Kč v roce 2006).

Z časového hlediska nejrychleji rostly výdaje na **vrozené vady a deformace** (ročně průměrně o 18%), vysoce nadprůměrnou dynamiku měly také výdaje na **nemoci oběhové soustavy** (ročně průměrně 15,5%) a **nemoci nervové soustavy** (11%). Podprůměrně se zvyšovaly například výdaje na **poranění a otravy** nebo **nemoci dýchací soustavy**. Pokles výdajů byl zaznamenán pouze u položky vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti.

Nyní se zaměříme na **výdaje na zdravotní péči strukturované podle věku a pohlaví**. Každá věková skupina má odlišný počet pojištěnců, který přímo úměrně ovlivňuje výši celkových vynaložených výdajů. Při vyčíslení výdajů na jednoho pojištěnce se ukazuje jako potřebné vzít v úvahu i věk pojištěnce, protože v různém věku se stejná nemoc projevuje různě, odlišnou délkou léčení, různými komplikacemi, odlišným průběhem a tudíž i různými výdaji. Velmi zajímavé je také srovnání výdajů na zdravotní péči poskytovanou mužům a ženám. Ženy se obecně dožívají vyššího věku než muži, a proto i struktura výdajů členěná dle věku a pohlaví je odlišná.

Následující tabulka popisuje výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví:

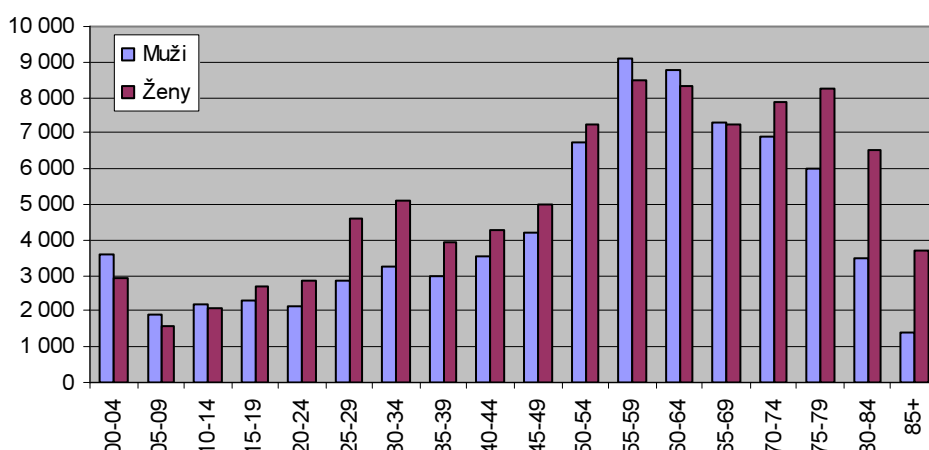
Tabulka 3.2: Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v mil. Kč

	2000		2003		2004		2005		2006		Index 2006/2005	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	2 464	2 062	2 991	2 464	3 215	2 606	3 346	2 762	3 615	2 933	108,0	106,2
05-09	1 675	1 493	1 876	1 600	1 850	1 574	1 910	1 607	1 906	1 585	99,8	98,6
10-14	1 925	1 778	2 306	2 158	2 326	2 202	2 369	2 190	2 197	2 070	92,7	94,5
15-19	1 939	2 219	2 167	2 547	2 240	2 707	2 293	2 744	2 321	2 715	101,2	98,9
20-24	2 189	3 090	2 152	2 956	2 144	2 970	2 170	2 939	2 130	2 893	98,2	98,4
25-29	2 293	3 550	2 785	4 544	2 916	4 797	2 963	4 813	2 839	4 612	95,8	95,8
30-34	1 939	2 771	2 535	3 782	2 861	4 314	3 232	4 817	3 278	5 114	101,4	106,2
35-39	2 084	2 774	2 751	3 520	2 916	3 718	2 942	3 912	2 992	3 960	101,7	101,2
40-44	2 594	3 234	2 982	3 549	3 258	3 920	3 466	4 173	3 532	4 290	101,9	102,8
45-49	3 832	4 667	4 546	5 352	4 622	5 383	4 529	5 241	4 206	4 999	92,9	95,4
50-54	5 049	5 877	6 510	6 997	6 873	7 385	7 009	7 438	6 731	7 264	96,0	97,7
55-59	5 005	5 116	7 950	7 564	8 608	8 169	9 035	8 613	9 090	8 484	100,6	98,5
60-64	3 954	4 403	6 549	6 468	7 575	7 468	8 299	8 016	8 766	8 331	105,6	103,9
65-69	4 235	5 269	6 018	6 309	6 465	6 766	6 840	7 128	7 286	7 249	106,5	101,7
70-74	4 258	5 790	6 401	7 691	6 915	8 133	7 012	8 131	6 912	7 848	98,6	96,5
75-79	3 320	5 573	5 023	7 298	5 479	7 866	5 785	8 130	5 996	8 248	103,7	101,5
80-84	1 233	2 520	2 616	4 939	3 161	5 942	3 389	6 324	3 483	6 529	102,8	103,2
85+	927	2 691	993	2 811	1 047	2 940	1 225	3 302	1 407	3 704	114,9	112,2
celkem	50 914	64 878	69 153	82 548	74 471	88 860	77 814	92 279	78 686	92 830	101,1	100,6
Celkový součet	115 792		151 701		163 330		170 093		171 516		100,8	

Z tabulky 3.2. a z grafu 3.1 vyplývá rozdílná struktura výdajů z hlediska věku a pohlaví. V roce 2006 se vyskytovaly vyšší výdaje na zdravotní péči mužů ve věkových skupinách 00-14 a 55-69. V ostatních věkových skupinách byly zaznamenány vyšší výdaje v případě žen. Nejvyšší výdaje se objevují ve věkových skupinách 55-59 a to jak v případě mužů, tak i v případě žen. Zvýšení výdajů je zaznamenáno u žen ve věkových skupinách 25-34 let, což je způsobeno zejména mateřstvím.

Z časového hlediska se od roku 2000 celkové výdaje v běžných cenách zvýšily o 48%, přičemž v případě mužů o 55% a v případě žen o 43%. Jedinou věkovou skupinou, kde výdaje u mužů i žen od roku 2000 poklesly o 3% resp. 6% je skupina 20-24 let. Největší nárůst výdajů na zdravotní péči u mužů i žen byl naopak zaznamenán u věkové skupiny 80-84 let.

Graf 3.1: Výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2006 (v mil. Kč)

Zajímavou strukturu mají výdaje na zdravotní péči pro jednoho pojištěnce podle pohlaví a věku. Obecně lze říci, že výdaje na zdravotní péči rostou s věkem a v jednotlivých věkových skupinách se jejich výše liší i v závislosti na pohlaví. Průměrné výdaje na jednoho pojištěnce v podstatě znázorňují určité zákonitosti v etapách lidského života. Tabulka o počtu pojištěnců podle věku a pohlaví je uvedena v příloze (viz tabulka 8).

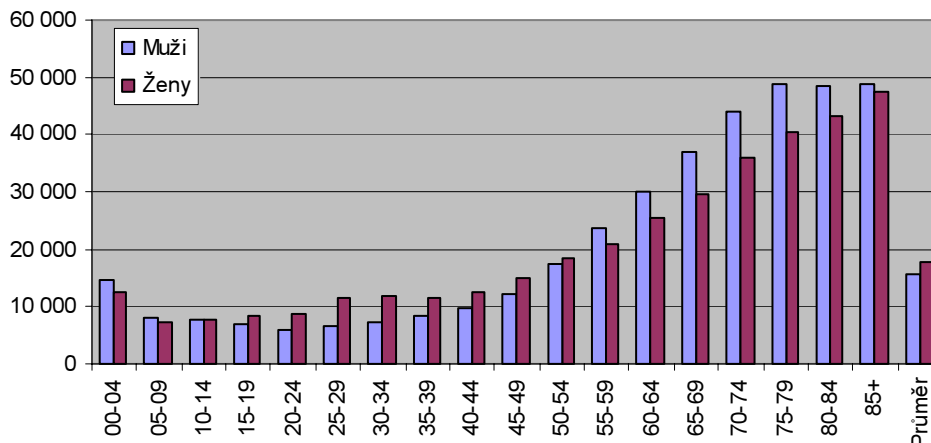
Tabulka 3.3: Průměrné výdaje na zdravotní péči na jednoho pojištěnce podle věku a pohlaví (v Kč)

	2000		2003		2004		2005		2006	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
00-04	10 796	9 542	12 763	11 128	13 603	11 684	13 701	11 960	14 513	12 447
05-09	5 518	5 190	7 436	6 683	7 735	6 936	8 232	7 316	8 164	7 185
10-14	5 743	5 562	7 032	6 915	7 267	7 242	7 901	7 697	7 654	7 604
15-19	5 438	6 531	6 307	7 777	6 571	8 328	6 846	8 573	6 903	8 471
20-24	4 908	7 265	5 474	7 990	5 712	8 422	6 022	8 648	5 958	8 589
25-29	5 300	8 642	5 927	10 204	6 279	10 975	6 632	11 504	6 573	11 431
30-34	5 458	8 232	6 543	10 353	6 931	11 040	7 372	11 626	7 220	11 971
35-39	5 918	8 275	7 561	10 228	8 142	10 987	8 270	11 669	8 261	11 622
40-44	7 266	9 335	9 070	11 255	9 530	12 036	9 797	12 421	9 823	12 569
45-49	9 518	11 638	11 931	14 211	12 579	14 921	13 032	15 473	12 344	15 135
50-54	12 704	14 432	16 475	17 400	17 432	18 470	17 967	18 896	17 355	18 630
55-59	16 531	15 721	22 115	19 765	23 361	20 941	23 708	21 546	23 674	21 057
60-64	18 384	17 657	26 279	22 841	28 170	24 584	29 627	25 425	30 069	25 374
65-69	21 462	20 939	32 734	27 321	35 080	29 315	35 787	30 171	36 848	29 760
70-74	25 752	23 638	38 434	32 311	41 883	34 826	44 283	36 514	44 025	35 763
75-79	28 254	26 370	42 629	35 365	46 215	38 613	47 931	40 272	48 934	40 634
80-84	30 144	29 632	42 178	37 792	46 108	40 961	48 148	42 437	48 628	43 299
85+	25 700	29 043	30 841	37 926	42 048	43 214	45 398	44 717	48 975	47 521
Průměr	10 099	12 273	13 697	15 678	14 748	16 896	15 463	17 644	15 573	17 699

Z tabulky 3.3 je patrné, že výdaje na jednoho pojištěnce se odlišují zejména v závislosti na věku a částečně i na pohlaví. Důvodem je čerpání velmi odlišné zdravotní péče u každé věkové skupiny. V roce 2006 byly poměrně vysoké výdaje na jednoho pojištěnce vykazovány ve skupině 00-04 let, pak jejich hodnota klesala až na 5 958 Kč u mužů (20–24) resp. 7 185 u žen (05-09). Po té se výdaje na zdravotní péči v podstatě s věkem zvyšovaly. Tuto situaci přehledně zachycuje graf 3.2.

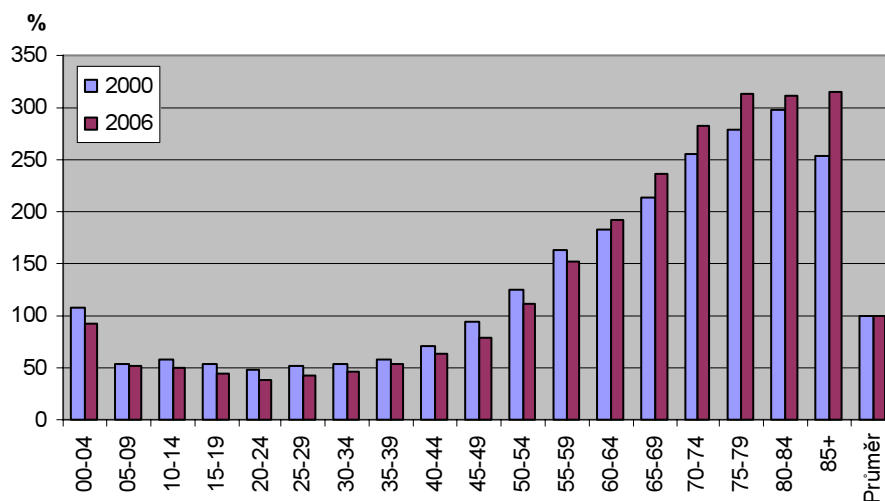
Od roku 2000 vzrostly průměrné výdaje na jednoho pojištěnce o 54% u mužů a o 44% u žen. Největší nárůst výdajů byl zaznamenán u věkové skupiny 85+ u obou pohlaví. Nejméně výdaje vzrostly ve věkové skupině 20-24 let a to jak v případě mužů, tak i žen. Celkově jsou v roce 2006 průměrné výdaje na jednu ženu (17 699 Kč) o 14% vyšší než průměrné výdaje na jednoho muže (15 573 Kč), zatímco v roce 2000 činil rozdíl 21,5%. Z uvedené tendence sblížení nákladů zdravotní péče na jednoho pojištěnce v porovnání obou pohlaví lze předpokládat, že se požadavky na zdravý způsob života a péče o vlastní zdraví stále více prosazují i ve vědomí mužů.

Graf 3.2: Průměrné výdaje na zdravotní péči podle věku a pohlaví v roce 2006 (v Kč)

Zajímavá je také studie relativních výdajů na jednoho pojištěnce v závislosti na věku a pohlaví. Z grafů 3.3 a 3.4 je vidět, že zatímco v nižších věkových skupinách relativní výdaje mezi roky 2000 a 2006 poklesly, například ve věkové skupině 20-24 let až o 21% v případě mužů a o 18% v případě žen, ve vyšších věkových skupinách naopak relativní výdaje vzrostly, nejvíce pak ve věkové skupině 85+ až o 24% u mužů, resp. 13% u žen. Zde se ukazuje, že ve skupině 85+ došlo k vyrovnávání průměrných výdajů na jednoho muže s průměrnými výdaji na jednu ženu a dokonce od roku 2005 v této věkové skupině průměrné výdaje na jednoho muže převyšují průměrné výdaje na jednu ženu (viz tab. 3.3).

Graf 3.3: Porovnání relativních výdajů na jednoho muže v letech 2000 a 2006 (průměrné výdaje = 100%)

**Graf 3.4: Porovnání relativních výdajů na jednu ženu v letech 2000 a 2006
(průměrné výdaje = 100%)**

